ଭାରତ ସଂଘ ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ବନାମ

ଏମ୍. ଆସଲାମ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

4 ଜାନୁଆରୀ, 2001

[ଜି.ବି. ପଟ୍ଟନାୟକ ଏବଂ ବି.ଏନ୍. ଅଗ୍ରୱାଲ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ସେବା ଆଇନ:

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଅଧିନିୟମ, 1985:

ଧାରା 14 -ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ -କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର -ୟୁନିଟ୍ ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ - କର୍ମଚାରୀ - ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ କି - ନିର୍ଣ୍ଣିତ:ୟୁନିଟ୍ ସ୍ତରରେ ସୈନିକମାନଙ୍କୁ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ସରକାର ବାଧ୍ୟ -ୟୁନିଟ୍ ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଉପରେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସେବାର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କର ବ୍ୟାପକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରହିଛି -କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଷ୍ଟୋର ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ନିୟମିତ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ ଏବଂ ସାମଗ୍ରୀ ପାଇଁ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଏ ।ତେଣୁ, ୟୁନିଟ୍ ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ର କର୍ମଚାରୀମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ -ତେଣୁ, ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଗୁଡ଼ିକର ସେମାନଙ୍କ ଆବେଦନ ଏବଂ ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ଅଧିକାରିତା ରହିଛି -ତେବେ, ଏହା ସେମାନଙ୍କୁ ନିୟମିତ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ସମସ୍ତ ସେବା ସୁବିଧା ପାଇବାର ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ -ଏହା କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ପ୍ରକୃତି, ନିୟମ, ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏବଂ ପ୍ରଶାସନିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ -ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ସମାନ ନିୟମ ଗ୍ରହଣ ନ କରିବା କିମ୍ବା ପୃଥକ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସ୍ଥିର ନକରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୌଳିକ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ -ତେଣୁ, ଏହି କର୍ମଚାରୀମାନେ ଅବସରକାଳୀନ ସୁବିଧା ଏବଂ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ଭତ୍ତା ପାଇବା ପାଇଁ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି ବୋଲି ବିଚାର କରି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ତ୍ରୁଟି କରିଥିଲେ – ଶ୍ରମ ଆଇନ ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନର କର୍ମଚାରୀ ଥିଲେ, ଯାହା ୟୁନିଟ୍ ସ୍ତରରେ ସୈନିକମାନଙ୍କୁ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦେଉଥିଲା । ୟୁନିଟ୍ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍, କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଷ୍ଟୋର୍ସ୍ ବିଭାଗ (ସି.ଏସ୍.ଡି.) ର ଅଂଶବିଶେଷ ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ କରି ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଅଧୀନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ନିୟମିତ ପ୍ରତିରକ୍ଷା କର୍ମଚାରୀ କିମ୍ବା ଅତି କମରେ ବେସାମରିକ କର୍ମଚାରୀ ଭାବରେ ଲାଭ ଦାବି କରି ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସମ୍ମୁଖରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାୟର କରିଥିଲେ; ଏବଂ ଯେହେତୁ ସି.ଏସ୍.ଡି. ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରାଳୟରେ ସରକାରଙ୍କ ଏକ ଅଂଶ ଗଠନ କରିଥିଲା, ତେଣୁ ୟୁନିଟ୍ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରାଳୟର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ ରଖାଯିବା

ଉଚିତ ନୁହେଁ ବୋଲି କୌଣସି କାରଣ ନଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସମ୍ମୁଖରେ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ବୋଲି ଧରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ସେହି କାରଣରୁ ଆବେଦନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଅଧିକାରିତା ନାହିଁ ।

ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସେବାର ଅଧିକାରୀ ମାନଙ୍କର ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଉପରେ ବ୍ୟାପକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରହିଛି ଏବଂ ତେଣୁ, ଏହି ଆବେଦନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ରହିଛି । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହା ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ମୌଳିକ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଅବସରକାଳୀନ ସୁବିଧା ଏବଂ ସହାୟତା ଭତ୍ତା ପାଇବାକୁ ହକଦାର । ସେଥିପାଇଁ ଏହି ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକୁ ଫଇସଲା କରି ନ୍ୟାୟାଳୟ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କଲେ: **1.** ଯେତେବେଳେ ଏହା ସାମ୍ନାକୁ ଆସିଛି ଯେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସେବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିବା ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଏବଂ ବାସ୍ତବରେ ଏହି ୟୁନିଟ୍ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍, କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଷ୍ଟୋର୍ ଡିପାର୍ଟମେଣ୍ଟ (ସି.ଏସ୍.ଡି.)ର ପାଇକାରୀ ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ର କିମ୍ବା ଡିପୋରୁ ସେମାନଙ୍କର ଆୟୋଜନ ପାଇବା ପରେ ଖୁଚୁରା ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ୟୁନିଟ୍ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ କିପରି ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ନୁହଁନ୍ତି ବୋଲି ଧରାଯାଇପାରିବ ତାହା କଳ୍ପନା କରିବା କଷ୍ଟକର ।

ପରିମଳ ଚନ୍ଦ୍ର ରାହା ବନାମ ଏଲ.ଆଇ.ସି., **[1995] Supp. 2** ଏସ୍.ସି.ସି. **611,** ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରଖାଯାଇଥିଲା ।

ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ ଛୋଟେଲାଲ, **[1999] 1** ଏସ୍.ସି.ସି. **554,** ପ୍ରୟୋଗଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ବୋଲି ଧରାଗଲା ।

2. ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସେବାର ଅଧିକାରୀଙ୍କର ୟୁନିଟ୍ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଏବଂ ସେଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରହିଛି । ୟୁନିଟ୍ ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନରେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ନିୟମିତ ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି । ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକର ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଣ ସି.ଏସ୍.ଡି. ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥାଏ, ଯାହା ନିଜେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରାଳୟର ଏକ ଅଂଶବିଶେଷ ଅଟେ । ତେଣୁ ୟୁନିଟ୍ ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନରେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସ୍ଥିତି ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଭଳି ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଅଧିନିୟମ, **1985** ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଏହିପରି କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଆବେଦନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଅଧିକାରିତା ରହିବ ।

3.1. ଯଦିଓ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ଗୁଡ଼ିକରେ ସେବା କରୁଥିବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଛାଞ୍ଚ ତିଆରି ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପରି, କିନ୍ତୁ ତଦ୍ୱାରା ଏହା ନିଜେ ସେମାନଙ୍କୁ ନିୟମିତ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ କିମ୍ବା ସି.ଏସ୍.ଡି. କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସେମାନଙ୍କ ସମକକ୍ଷ କରମାଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ସମସ୍ତ ସେବା ସୁବିଧା ପାଇବାର ଅଧିକାର ଦେବ ନାହିଁ । ଏହା ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ବାହ କରାଯାଉଥିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ପ୍ରକୃତି ତଥା ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ ଏବଂ ପ୍ରଶାସନିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ ।

3.2. ଏପରି ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ର କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଥିବା କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଶାସନିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀର ଏକ ସେଟ୍ ଅଛି । ତେଣୁ, ୟୁନିଟ୍ ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ନିୟମିତ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅବସରକାଳୀନ ସୁବିଧା ସମେତ ସମସ୍ତ ସୁବିଧା ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ବୋଲି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ବଜାୟ ରଖାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶର ସେହି ଅଂଶକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରାଯାଇଛି । ତଥାପି, ୟୁନିଟ୍ ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ର କର୍ମଚାରୀମାନେ ସି.ଏସ୍.ଡି. ରେ ସେମାନଙ୍କ ସମକକ୍ଷ କରମାଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ସର୍ବନିମ୍ନ ନିୟମିତ ଦରମା ପାଇବେ ।

3.3. ୟୁନିଟ୍ ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଅଧୀନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରେ, ତଥାପି ଏହାର ଅର୍ଥ ଏହା ନୁହେଁ ଯେ ଏହିପରି କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ମୌଳିକ ନିୟମ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ । କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ପୃଥକ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ କିମ୍ବା ମୌଳିକ ନିୟମ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହିବ । ଏପରି କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ମୌଳିକ ନିୟମାବଳୀ ଲାଗୁ ହେବ ବୋଲି ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ କୌଣସି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନାହିଁ ଏବଂ ଏପରି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ଯଥାର୍ଥ ନୁହେଁ ଯେ ସହାୟତା ଭତ୍ତାର ପ୍ରଶ୍ନ ମୌଳିକ ନିୟମରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ସମୀକ୍ଷା କରାଯିବା ଉଚିତ ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : 1999 ର ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1039-1040 ଇତ୍ୟାଦି ।

ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 86/1995 ରେ ଯୋଧପୁରର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର 20/21.9.95 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଏହା ସହିତ

ସି. ଏ. ସଂଖ୍ୟା 1041/1999 ଏବଂ 1042-43/1999 ।

ଉପସ୍ଥିତ ପକ୍ଷଙ୍କ ପାଇଁ ଏନ୍.ଏନ୍. ଗୋସ୍ୱାମୀ, ଭି.ଏ. ମୋହତା, ପି.ଏନ୍. ମିଶ୍ର, ଏସ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ଏ. କାଦରୀ, ବିପୁଲ କୁମାର, କିରଣ ଭରଦ୍ୱାଜ, ଏମ୍. ବିଜୟ ଭାସ୍କର, ଅନୀଲ କଟିୟାର, ଆର୍. ନେଦୁମାରନ, ଜେ. ବୁଥର, ଏମ୍.ଏ. ଚିନାସ୍ୱାମୀ, ଜେ.କେ. କୌଶିକ, ଡ. ସୁମନ୍ତ ଭରଦ୍ୱାଜ, ପ୍ରବୀଣ ଚତୁର୍ବେଦୀ, ରତ୍ନେଶ କୁମାର, ମୃଦୁଲା ରାୟ ଭରଦ୍ୱାଜ, ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଭଦ୍ରା ଚତୁର୍ବେଦୀ ଏବଂ କେ.ଏନ୍. ରାୟ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା । ଏହି ସମସ୍ତ ଆବେଦନରେ ଭାରତ ସଂଘ ହେଉଛି ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ଏହି ଆବେଦନଗୁଡିକ ବିଭିନ୍ନ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ । ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ର କର୍ମଚାରୀ, ଯାହା ୟୁନିଟ୍ ସ୍ତରରେ ସୈନିକମାନଙ୍କୁ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଗୁଡିକ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଷ୍ଟୋର୍ ବିଭାଗର ଅଂଶବିଶେଷ ଏବଂ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଷ୍ଟୋର୍ସ୍ ବିଭାଗ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରାଳୟରେ ସରକାରଙ୍କ ଅଂଶବିଶେଷ ହୋଇଥିବାରୁ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟର ଅଂଶବିଶେଷ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ ନ କରାଯିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ କରି ଏହି କର୍ମଚାରୀମାନେ ନିୟମିତ ପ୍ରତିରକ୍ଷା କର୍ମଚାରୀ କିମ୍ବା ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଅଧୀନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଅତି କମ୍ ରେ ବେସାମରିକ କର୍ମଚାରୀ ଭାବେ ସୁବିଧା ଦାବି କରି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବେଦନ ଦାୟର କରିଥିଲେ । ଭାରତ ସଂଘ ପକ୍ଷରୁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ବିରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହି କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଭାବରେ ଧରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଏବଂ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଅଭିଯୋଗର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ଅଧିକାର ନଥିଲା । ଭାରତ ସଂଘ ଅନୁଯାୟୀ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣ ପାଣ୍ଠି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ ଏବଂ ୟୁନିଟ୍ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ଗୁଡ଼ିକୁ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଖର୍ଚ୍ଚ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଅର୍ଜିତ ଲାଭରୁ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ତେଣୁ, ଏପରି କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ଗୁଡ଼ିକରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ, ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମାଲିକ ଏବଂ ସେବକର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ, ତେଣୁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯିବା ଉଚିତ । ତେବେ ଯୋଧପୁର ଏବଂ ବମ୍ବେର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ମତ ପୋଷଣ କରିଥିଲେ ଯେ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ଅଂଶବିଶେଷ ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏଭଳି କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ପରିଚାଳନାରେ କୌଣସି ପଦବୀଧାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସେବା ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ସହିତ ବ୍ୟାପକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ବିଭିନ୍ନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହିପରି ମତ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଏବଂ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମାଲିକ ଏବଂ

ସେବକ ସମ୍ପର୍କ ରହିଛି ଏବଂ ତେଣୁ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଏବଂ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ସେହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ଅଧିକାର ବଜାୟ ରଖେ । ଭାରତ ସଂଘ ପକ୍ଷରୁ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ବିଦ୍ୱାନ ବରିଷ୍ଠ ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ଗୋସ୍ୱାମୀ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ଏହି ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ଗୁଡ଼ିକ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଷ୍ଟୋର୍ସ ବିଭାଗଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଏବଂ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ଗୁଡ଼ିକରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦରମା ଭାରତର ସମନ୍ୱିତ ପାଣ୍ଠିରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ନାହିଁ, ବରଂ ୟୁନିଟ୍ ସ୍ତରରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଏକ ପାଣ୍ଠି ଏବଂ ୟୁନିଟ୍ ଏବଂ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ଗୁଡ଼ିକରେ ବିକ୍ରୟରୁ ଲାଭକୁ ଦରମା ପ୍ରଦାନ ସହିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ପତ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏହା ଧରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ଯେ ଏହି କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ଗୁଡ଼ିକରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ କର୍ମଚାରୀ ଏବଂ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟରେ ଭାରତ ସଂଘ ମଧ୍ୟରେ ମାଲିକ ଏବଂ ସେବକଙ୍କ ସମ୍ପର୍କ ଅଛି । ଶ୍ରୀ ଗୋସ୍ୱାମୀଙ୍କ ମତରେ, ନିଃସନ୍ଦେହରେ, ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରତିରକ୍ଷା କର୍ମଚାରୀ, ସେ ସେନା, ବାୟୁସେନା କିମ୍ବା ନୌସେନା ହୋଇଥାଉ, କିଛି ପରିମାଣର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ନ୍ୟସ୍ତ, କିନ୍ତୁ କେବଳ ଏପରି ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପ୍ରଦାନ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ କିମ୍ବା ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଅଧୀନରେ ଥିବା କର୍ମଚାରୀର ମାନ୍ୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବ ନାହିଁ, ତେଣୁ ଏହି କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଭାବରେ ମାନ୍ୟତା ଘୋଷଣା କରିବାରେ ଏକ ଗୁରୁତର ତ୍ରୁଟି ଘଟିଛି । ଶ୍ରୀ ଗୋସ୍ୱାମୀ ମଧ୍ୟ *ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ଛୋଟେଲାଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ* [1999] 1 ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମାମଲା 554ରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ଉପରେ ଦୃଢ ଭାବରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରଖିଥିଲେ, ଯେଉଁ ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଜାତୀୟ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଏକାଡେମୀ, ଖଡକୱାସଲାର ଧୋବିମାନେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ନୁହଁନ୍ତି, ବିଶେଷ କରି ଏହି କାରଣ ଯେ ସେମାନଙ୍କର ଦରମା ଭାରତର ସମନ୍ୱିତ ପାଣ୍ଠିରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀ ଗୋସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ଆହ୍ଲାବାଦସ୍ଥିତ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏବଂ ଚଣ୍ଡିଗଡ଼ସ୍ଥିତ ପଞ୍ଜାବ ଓ ହରିୟାଣା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିଧାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିପରୀତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି, ଏବଂ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ଏହା ଏକ ସଠିକ୍ ମତ ଗଠନ କରେ ।

ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ଶ୍ରୀ ମୋହତା, ବରିଷ୍ଠ ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ପି.ଏନ୍. ମିଶ୍ର ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ଅନ୍ୟ କେତେକ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ଯୋଧପୁର ଏବଂ ବମ୍ବେରେ ଥିବା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏପରି କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସ୍ଥିତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଠିକ୍ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମତରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଏବଂ ଜୀବନ ବୀମା ନିଗମ ମାମଲାରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ପରୀକ୍ଷଣ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ଉପରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ର କର୍ମଚାରୀମାନେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ନୁହନ୍ତି ବୋଲି ଧରିବାର କୌଣସି କାରଣ ରହିବ ନାହିଁ ।

ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ-କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଭାବରେ ଧରାଯାଇପାରିବ କି ନାହିଁ ତାହା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ପାଇଁ, ଏପରି କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିର ପଦ୍ଧତି, ଏପରି କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଥିବା ନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ, ଏପରି ଦରମା କେଉଁ ପାଣ୍ଠିରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଯାହା ପ୍ରକୃତରେ ସରକାର ଏବଂ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମାଲିକ ଏବଂ ସେବକଙ୍କ ସମ୍ପର୍କକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ ତାହା ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ । ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସେବାରେ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ରହିଛି; (1) କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଷ୍ଟୋର୍ ବିଭାଗ, ଏବଂ (2) ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ-କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ । ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବ ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଦେଶରେ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଷ୍ଟୋର୍ସ ବିଭାଗ ଅସ୍ତିତ୍ୱରେ ଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ବମ୍ବେରେ ବେସ୍ ଡିପୋ ଅଛି ଏବଂ ସାରା ଦେଶରେ 33ଟି କ୍ଷେତ୍ର ଡିପୋ ଅଛି । ଏହି କ୍ଷେତ୍ର ଡିପୋଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ପାଇକାରୀ ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ର, ଯାହା ନିଜ ନିଜ ଅଞ୍ଚଳରେ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । 1948 ମସିହାରୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଷ୍ଟୋର୍ ବିଭାଗ ପ୍ରଥମେ ପରୀକ୍ଷାମୂଳକ ଭିତ୍ତିରେ 3 ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଅଧୀନରେ ଏକ ବିଭାଗ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲା ଏବଂ ପରେ 1950 ମସିହାରୁ ସ୍ଥାୟୀ ଭିତ୍ତିରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି । ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଏବଂ ସେଥିରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସ୍ଥିତିକୁ ନେଇ ଚିନ୍ତିତ । ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରି, ତିନିଟି ସେବା - ସେନା, ନୌସେନା ଏବଂ ବାୟୁସେନାରେ ସେମାନଙ୍କର କମାଣ୍ଡିଂ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଏହି ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଗୁଡ଼ିକ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଷ୍ଟୋର ବିଭାଗର କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ଡିପୋରେ ଥିବା ପାଇକାରୀ ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକରୁ ସେମାନଙ୍କର ସାମଗ୍ରୀ ସଂଗ୍ରହ କରିଥାନ୍ତି ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ 3400 ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ରହିଛି । ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସେବାରେ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟ ଠିକାଦାରମାନଙ୍କ ହାତରେ ଥିଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ସମୟରେ ଠିକାଦାରମାନେ ଯିବାକୁ ଆଶା କରାଯାଉ ନଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରରେ ଖୁଚୁରା ବାଣିଜ୍ୟ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ସର୍ଭିସେସ୍ (ଭାରତ) ଅଧୀନରେ ଇଣ୍ଡିଆନ୍ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ କୋଡ୍ ନାମକ ଏକ ନିୟମିତ ଶ୍ରେଣୀ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । 1947 ମସିହା ପରେ ଏହି ସଙ୍ଗଠନ ଦୁଇଟି କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଷ୍ଟୋର୍ ବିଭାଗ (ଭାରତ) ଏବଂ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଷ୍ଟୋର୍ ବିଭାଗ (ପାକିସ୍ତାନ) ରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ତେବେ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟ ଠିକାଦାରମାନଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ପଚାଶ ଦଶକର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଏହା ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ପାଇକାରୀ ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ଖୁଚୁରା ଦର ମଧ୍ୟରେ ଲାଭର ବ୍ୟବଧାନ କଲ୍ୟାଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କମାଣ୍ଡିଂ ଅଫିସରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ପାଣ୍ଠିର ଏକ ସ୍ୱାଗତଯୋଗ୍ୟ ଉତ୍ସ ହୋଇପାରେ । ଏହିପରି, ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଧାରଣା ଜନ୍ମ ନେଇଥିଲା, ଏବଂ ଠିକାଦାରମାନଙ୍କୁ ବାହାର କରି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ମେଜର ଜେନେରାଲ କେ.ଏସ. ଥିମାୟା କ୍ୱାର୍ଟର ମାଷ୍ଟର ଜେନେରାଲ ଭାବେ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କଲେ, ସେତେବେଳେ ସେ ୟୁନିଟ ସ୍ତରରେ ସୈନିକମାନଙ୍କୁ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉପରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ବିଚାର କରିଥିଲେ । ସେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ ଖୁଚୁରା ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକ ୟୁନିଟ୍ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଠିକାଦାରଙ୍କ

ହାତରେ ଥିବାରୁ, ସାମଗ୍ରୀର ପାଇକାରୀ ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ଖୁଚୁରା ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପରିମାଣ ଠିକାଦାରଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଉଥିଲା ଯେତେବେଳେ କି ସ୍ଥଳସେନା, ନୌସେନା ଏବଂ ବାୟୁସେନାର ୟୁନିଟ୍‌ର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କମାଣ୍ଡିଂ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ହାତରେ ଥିବା ପରିମାଣ ସୈନିକଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବ । ତେଣୁ, ଠିକାଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନଗୁଡ଼ିକୁ ୟୁନିଟ୍ କିମ୍ବା ଗଠନ ଦ୍ୱାରା ଯଥାସମ୍ଭବ ଭାବରେ ନେବା ପାଇଁ ମାମଲା ମିଳିତ ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଦ୍ୱାରା କ୍ୟାଣ୍ଟିନ ଷ୍ଟୋରଗୁଡ଼ିକର ବିକ୍ରୟରୁ ଲାଭ ୟୁନିଟ୍ ମଧ୍ୟରେ ରହିପାରିବ । ନିଃସନ୍ଦେହରେ, ଠିକାଦାରମାନେ ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଉପରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଆପତ୍ତି ଉଠାଇଥିଲେ କିନ୍ତୁ ସରକାର ଜେନେରାଲ ଥିମାୟାଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ରାଜି ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଆଦେଶ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ର ଧାରଣା ଏକ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପରିଣତ ହେଲା, ଯଦିଓ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ଯଥେଷ୍ଟ ସମୟ ନେଇଥିଲା । ଏହା କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଯେ 1948 ମସିହାରୁ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ (ସଂକ୍ଷେପରେ ସି.ଏସ୍.ଡି.) ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଅଧୀନରେ ଏକ ବିଭାଗ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲା, ପ୍ରଥମେ ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ପରୀକ୍ଷାମୂଳକ ଭାବରେ, ଏବଂ ପରେ 1950 ମସିହାରୁ ସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ ଏବଂ 1977 ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହାର ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତି ଅସ୍ପଷ୍ଟ ରହିଥିଲା । କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ଏହା ଏକ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉପକ୍ରମ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବ ଅଭ୍ୟାସ ପାଇଁ ଏହାକୁ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରାଳୟର ଏକ ବିଭାଗ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଉଥିଲା । ଫଳସ୍ୱରୂପ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ନିୟମ ଏବଂ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ଯାହା ପ୍ରାୟତଃ ଅସନ୍ତୋଷ ଏବଂ ଅପ୍ରୀତିକର ନିଯୁକ୍ତିଦାତା-କର୍ମଚାରୀ ସମ୍ପର୍କର ଉତ୍ସ ପାଲଟିଥିଲା । ଯେପରି ପୂର୍ବରୁ କୁହାଯାଇଛି, ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସେବାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ସାରା ଦେଶରେ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଷ୍ଟୋର୍ ବିଭାଗ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ର ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବାବେଳେ ଏହା ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଯାହା ଖୁଚୁରା ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ର ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ର କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସେବାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଥିବା ନିୟମାବଳୀର ଏକ ସେଟ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ଯାହା ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସେବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସହିତ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ସମସ୍ତ ବ୍ୟାପକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଯଦିଓ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ଗୁଡ଼ିକର ପାଣ୍ଠି ଭାରତର ସମନ୍ୱିତ ପାଣ୍ଠିରୁ ଦିଆଯାଇନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଏହା କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଷ୍ଟୋର୍ସ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ ଏବଂ ଏହି ବିଭାଗ ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଭାବରେ ନିଜ କ୍ରମରେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରାଳୟର ଏକ ଅଂଶ ଗଠନ କରିଛି । *ପରିମାଲ୍ ଚନ୍ଦ୍ର ରାହା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଭାରତୀୟ ଜୀବନ ବୀମା ନିଗମ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ*, [1995] Supp. (2) ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମାମଲା 611ରେ ଜୀବନ ବୀମା ନିଗମର ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ କ୍ୟାଣ୍ଟିନର କର୍ମଚାରୀମାନେ କର୍ପୋରେସନର କର୍ମଚାରୀ ଥିଲେ କି ନାହିଁ ତାହା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ବିଚାରାଧୀନ ଥିଲା । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଚାରୋଟି ନୀତି ବିକଶିତ କରିଥିଲେ ଯାହା ନିମ୍ନରେ ଉଦ୍ଧୃତ ହୋଇଛି:-

"(i) କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ କାରଖାନା ଅଧିନିୟମ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରାଯାଉଥିବା କ୍ୟାଣ୍ଟିନଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ଏକ ଅଂଶ ହୋଇଗଲା ଏବଂ ଏହିପରି କ୍ୟାଣ୍ଟିନରେ ନିୟୋଜିତ ଶ୍ରମିକମାନେ ପରିଚାଳନାର କର୍ମଚାରୀ ଅଟନ୍ତି ।

(ii) କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଯଦିଓ କୌଣସି ଅଣ-ବୈଧାନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି, ତେବେ ମଧ୍ୟ ବୈଧାନିକ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ଥିତି ସମାନ ରହିଛି । ତଥାପି, ଯଦି କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇବା କେବଳ ଏକ ଦାୟିତ୍ୱ, କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ଅଂଶ ହୁଏ ନାହିଁ ।

(iii) କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ସ୍ପଷ୍ଟ କିମ୍ବା ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ହୋଇପାରେ ।କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ସେବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଏକ ଅଂଶ ପାଲଟିଛି କି ନାହିଁ, ଏହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲାରେ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ଉପରେ ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ଏକ ତଥ୍ୟଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ।

(iv) ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୁବିଧା କିମ୍ବା ସେବା ପରୋକ୍ଷରେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଏକ ଅଂଶବିଶେଷ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ, ତାହା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେବା/ସୁବିଧାର ପ୍ରକୃତି, କର୍ମଚାରୀ ଏବଂ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ଦକ୍ଷତା ପାଇଁ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ସେବା କେତେ ଅବଦାନ ଦେଉଛି, କର୍ମଚାରୀ ଭାବରେ ସମସ୍ତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅଧିକାର ଭାବରେ ସେବା ଉପଲବ୍ଧ କି ନାହିଁ ଏବଂ ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ କିଛି ନୁହେଁ, ସେବା ଉପଭୋଗ କରୁଥିବା କର୍ମଚାରୀ, ସେବା ନିରନ୍ତର ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧ ହେବାର ସମୟ ସୀମା, ଏହା କେତେ ଘଣ୍ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପଲବ୍ଧ, ପରିଚାଳନାର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଚରିତ୍ର, ସେବା ପ୍ରଦାନ, ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ତଦାରଖ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାରେ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ଆଗ୍ରହ, ସେବା ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା ପାଇଁ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଏବଂ ପାଣ୍ଠି ଆକାରରେ ପରିଚାଳନା ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଅବଦାନ ଇତ୍ୟାଦି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ ।

ଏହି ଘଟଣାର ତଥ୍ୟ ସହିତ ଉପରୋକ୍ତ ନୀତିକୁ ପ୍ରୟୋଗ କଲେ, ଏହା କଳ୍ପନା କରିବା କଷ୍ଟକର ଯେ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ଗୁଡ଼ିକରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ କିପରି ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ନୁହେଁ ବୋଲି ଧରାଯାଇପାରିବ, ଯେତେବେଳେ ଏହା ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସେବା କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇବା ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଏବଂ ପ୍ରକୃତରେ ଏହି ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ଗୁଡ଼ିକ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଷ୍ଟୋର ବିଭାଗର ପାଇକାରୀ ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ର କିମ୍ବା ଡିପୋରୁ ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଇବା ପରେ ଖୁଚୁରା ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ରର ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରନ୍ତି । ଭାରତ ସଂଘ ପକ୍ଷରୁ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ବିଦ୍ୱାନ ବରିଷ୍ଠ ଓକିଲ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗୋସ୍ୱାମୀ *ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ଚୋଟେଲାଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ,*

[1999] 1 ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ମାମଲା 554 ରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ଉପରେ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଠାରେ ବିଚାର ପାଇଁ ପ୍ରଶ୍ନ ଥିଲା ଯେ ଖଡକୱାସଲାରେ ଏନ୍.ଡି.ଏ. କ୍ୟାଡେଟମାନଙ୍କ ପୋଷାକ ଧୋଇବା ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ ଧୋବିମାନଙ୍କୁ, ଯେଉଁମାନେ ରେଜିମେଣ୍ଟାଲ୍ ପାଣ୍ଠିରୁ ଦରମା ପାଉଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ମଧ୍ୟରେ ବେସାମରିକ ପଦବୀଧାରୀ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ କି? ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ନକାରାତ୍ମକ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ କାରଣ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସେବା ନିୟମାବଳୀର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 802 ରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ପରି ରେଜିମେଣ୍ଟାଲ୍ ପାଣ୍ଠି ଏକ ସାର୍ବଜନୀନ ପାଣ୍ଠି ନୁହେଁ ବୋଲି କୁହାଯାଇଥିଲା । ରେଜିମେଣ୍ଟାଲ ପାଣ୍ଠିରୁ ଏହିପରି ଧୋବିମାନଙ୍କୁ ଦେୟ ଏବଂ ସେହି ରେଜିମେଣ୍ଟାଲ ପାଣ୍ଠିର ଚରିତ୍ର ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ କାରକ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଯଦି କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଷ୍ଟୋର୍ ବିଭାଗ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟର ଅଂଶବିଶେଷ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଯଦି ସେମାନଙ୍କ ପାଣ୍ଠି ଭାରତର ସଞ୍ଚିତ ପାଣ୍ଠିର ଅଂଶବିଶେଷ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଉକ୍ତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଷ୍ଟୋର୍ ବିଭାଗ ହିଁ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନର ଖୁଚୁରା ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ର ଜରିଆରେ ପାଣ୍ଠି ତଥା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସାମଗ୍ରୀ ଯୋଗାଇଥାଏ, ତେବେ ଏଭଳି ଖୁଚୁରା ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ରରେ ବିକ୍ରୟକାରୀଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରୁଥିବା କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ କର୍ମଚାରୀ ଭାବରେ ଗଣନା କରାଯିବା ଉଚିତ । ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଏବଂ ସେଥିରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସେବାର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କର ବ୍ୟାପକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରହିଛି । ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନରେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ନିୟମାନୁମୋଦିତ ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି । ସାମଗ୍ରୀର ପାଣ୍ଠି କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଷ୍ଟୋର୍ସ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଯାହା ନିଜେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟର ଏକ ଅଂଶ ଅଟେ । ଏକ ଅଧୀନସ୍ଥ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କମିଟିର ରିପୋର୍ଟ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ଗୁଡ଼ିକରେ ନିୟୋଜିତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲା ଏବଂ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଏହି ନିଷ୍କର୍ଷରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା ଯେ ଏହି କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସେବା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତି, ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଏବଂ ତଦାରଖ କରାଯାଏ, ଯଦିଓ ଏଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ଉକ୍ତ କମିଟି ଏହି ନିଷ୍କର୍ଷରେ ପହଞ୍ଚିଛି ଯେ ସମସ୍ତ ଅଭିପ୍ରାୟ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ଗୁଡ଼ିକରେ କର୍ମଚାରୀମାନେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ସେହିପରି ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବା ଉଚିତ । ଉପରୋକ୍ତ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଆମର ବିଚାରଯୋଗ୍ୟ ମତ ହେଉଛି ଯେ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନରେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସ୍ଥିତି ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଭଳି ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଏହିପରି କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଆବେଦନ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଅଧିକାରିତା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ରହିବ । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, ଯୋଧପୁର ଶାଖାର ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 86/1995ର ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଭାରତ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା 1999 ର ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1039-1040 ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଖାରଜ ହୋଇଛି ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1041/1999 ହେଉଛି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, ଯୋଧପୁର ଶାଖାର ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 157/1993 ଏବଂ ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 333/1994ରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଘର ଆବେଦନ । ଏହି ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନର କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାୟର ହୋଇଥିବା ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଅଧିକାରିତା ଏହାର ରହିଛି ଏବଂ ଆହୁରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସେହି କର୍ମଚାରୀମାନେ ସି.ଏସ୍.ଡି.ଆଇ. ରେ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଦରମା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁବିଧା ଭଳି ଦରମା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁବିଧା ପାଇବାକୁ ହକଦାର । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସି.ଏସ୍.ଡି.ଆଇ. ରେ ସେମାନଙ୍କ ସମକକ୍ଷ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଉଥିବା ସର୍ବନିମ୍ନ ଦରମା ଏବଂ ସି.ଏସ୍.ଡି.ଆଇ. ରେ ନିୟମିତ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅନ୍ୟ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ସମସ୍ତ ଲାଭ ପାଇବା ଉଚିତ୍ । ଏହା ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବେଦନ ଦାୟର ତାରିଖଠାରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ଏହା ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ ଅବସରକାଳୀନ ସୁବିଧା ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ । ଯେପରି ପୂର୍ବରୁ କୁହାଯାଇଛି, ଆମେ ଏହି ଉପସଂହାରରେ ପହଞ୍ଚିଛୁ ଯେ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସ୍ଥିତି ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଭଳି ହେବ, କିନ୍ତୁ ଏଥିପାଇଁ ଏହା ସେମାନଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ସେବା ସୁବିଧା ପାଇବାକୁ ହକଦାର କରିବ ନାହିଁ ଯାହା ନିୟମିତ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ କିମ୍ବା ଏପରିକି ସି.ଏସ୍.ଡି କ୍ୟାଣ୍ଟିନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସେମାନଙ୍କ କାଉଣ୍ଟର ପାର୍ଟସ୍ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ । ଏହା ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ବାହ କରାଯାଉଥିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ପ୍ରକୃତି ତଥା ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ନୀତି ନିୟମ ଏବଂ ପ୍ରଶାସନିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ । ଆମେ ଏପରି ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନର କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଶାସନିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀର ଏକ ସେଟ୍ ପାଇଛୁ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ଗୁଡ଼ିକର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ନିୟମିତ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅବସରକାଳୀନ ସୁବିଧା ସମେତ ସମସ୍ତ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ବଜାୟ ରଖାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଆମେ ତଦନୁସାରେ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶର ସେହି ଅଂଶକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଛୁ । ତଥାପି, ଆମେ ଦାବି କରୁଛୁ ଯେ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ର ଏହି କର୍ମଚାରୀମାନେ ସି.ଏସ୍.ଡି.ଆଇ. ରେ ସେମାନଙ୍କ ସମକକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ନିୟମାନୁମୋଦିତ ଦରମାରୁ ସର୍ବନିମ୍ନ ପାଇବେ ଏବଂ ଆମେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରାଳୟ, ଭାରତ ସଂଘକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଛୁ ଯେ ସେମାନେ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଶୀଘ୍ର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରନ୍ତୁ, ବିଶେଷତଃ ଏହି ରାୟ ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ତାରିଖରୁ ଛଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ । ଏହି ଆବେଦନକୁ ଉପରୋକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ସହିତ ଫଇସଲା କରାଯାଉଛି ।

1999 ର ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1042-43 । ଭାରତୀୟ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 231ରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, ଯୋଧପୁର ଖଣ୍ଡପୀଠର ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ, ଯେଉଁଥିରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ମୌଳିକ ନିୟମର ଇ.ଏଫ୍.ଆର୍. 53 ଆଧାରରେ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ସହାୟକ ଭତ୍ତା ସମୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ଅଧୀନରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ବୋଲି ଆମେ ନିଷ୍କର୍ଷ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିଛୁ, କିନ୍ତୁ ଏହାର ଅର୍ଥ ଏହା ନୁହେଁ ଯେ ଏପରି କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ମୌଳିକ ନିୟମ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହେବ । କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ପୃଥକ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା କିମ୍ବା ମୌଳିକ ନିୟମ ଗ୍ରହଣ କରିବା, ଏହା ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହିବ । ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନାହିଁ ଯେ ମୌଳିକ ନିୟମ ଏପରି କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ ଏବଂ ଏପରି ନିଷ୍ପତ୍ତିର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ମୌଳିକ ନିୟମରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ସହାୟତା ଭତ୍ତା ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଶ୍ନର ସମୀକ୍ଷା କରାଯିବା ଉଚିତ ବୋଲି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ଯଥାର୍ଥ ନଥିଲା । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, ଯଦିଓ ଆମେ ୟୁନିଟ୍-ପରିଚାଳିତ କ୍ୟାଣ୍ଟିନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାୟର ହୋଇଥିବା ଆବେଦନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ବଜାୟ ରଖିଛୁ, କିନ୍ତୁ ମୌଳିକ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ସହାୟତା ଭତ୍ତା ପ୍ରଦାନର ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଆକ୍ଷେପିତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ବଜାୟ ରଖାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶର ସେହି ଅଂଶକୁ ତଦନୁସାରେ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ସେହି ପରିମାଣରେ ସଂଘର ଆବେଦନକୁ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଛି ।

ଉପରୋକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ସହିତ ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ଫଇସଲା କରାଯାଇଛି ।

ଭି.ଏସ୍.ଏସ୍. ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ଫଇସଲା କରାଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ସୁବୋଧ ରାଉତ,
ଉପବିଭାଗ ଅଧିକାରୀ (ଅନୁବାଦ),
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।